

Mønsterbesvarelse JUS114 Juridisk metode

Eksamen våren 2018

Kandidat: Jonas Nielsen

Ikke kommentert

Analyse av Rt-2008-1582:

1. Innledning

1.1. Introduksjon og avgrensning 1.2. Underslags-dommen

1.3. Teoretisk redgjørelse

- Primært rettsgrunnlag
- Den juridiske metodelære
- Legalitetsprinsippet og hjemmelskrav
- Tolkingsalternativer

2. Hoveddel

2.1. Analyse av Underslagsdommen

2.1.1. Primært rettsgrunnlag og ordlydstolkning

2.1.2. Fravær av forarbeid, hva har dette å si?

2.1.3. Høyesteretts-praksis og prejudikat

2.1.4. EMK (Europeiske MenneskerettighetsKonvensjonen) 2.1.5. Reelle hensyn og juridisk teori

2.2. Tolkingsresultat?

1. Innledning

1.1. Introduksjon og avgrensning:

Denne oppgaven kommer til å analysere Høyesterettsdommen Rt-2008-1582 (heretter referert til som underslagsdommen) i et rettskildeperspektiv. Dette kommer til å bli gjennomført ved å først gi en redegjørelse for det aktuelle faktum med primært rettsgrunnlag og dommens utfall. Deretter følger en teoretisk redegjørelse for sentrale begrep innenfor juridisk metodelære.

I hoveddelen vil Høyesteretts kildebruk bli analysert i henhold til den juridiske metode, hvor kildebruken vil bli knyttet opp mot rettskildeprensippene og videre metodelære. Til slutt følger en drøfting av hvilket tolkningsresultat Høyesterett har kommet til.

1.2. Underslags-dommen:

I avsnitt 1 presenterer Dommer Indreberg (førstvoterende) sakens problemstilling. I en kort gjennfortelling går problemstillingen ut på hvorvidt en kontoeier vil kunne dømmes for underslag jf. Straffeloven § 255 for hennes bruk av midler som hadde tilkommet hennes konto

ved en feiltakelse. Dommen ble anket fra Borgarting Lagmannsrett av den tiltalte og hennes mann og gjaldt lagmannsrettens lovanvendelse under skyldspørsmålet.

I en kort oppsummering handler faktumet i dommen om et ektepar som hadde, ved et uhell, fått en innbetaling på 991 901 kr fra en etat. Denne innbetalingen var forbeholdt hennes arbeidsgiver og gjaldt lønnstilskudd til tiltaltes arbeidsgiver. Den tiltalte og hennes ektemann hadde brukt midlene for egenkapital ved kjøp av bolig.

Det primære rettsgrunnlaget for dette faktum (begrepet vil bli drøftet i punkt 1.3) var i henhold til Dommer Indreberg den nå ugyldige Almindelige Borgerlige Straffelov § 255 første straffealternativ.

Domsslutningen ble enstemmig og endte med at anken fra lagmannsretten ble forkastet.

1.3. Teoretisk redgjørelse:

Primært rettsgrunnlag:

Et primært rettsgrunnlag er den rettsregelen som inneholder vilkårene for at ønsket virkning skal få effekt. De eksisterer tre former for kilder som kan fungere som primært rettsgrunnlag, henholdvis formell lov, ulovfestet rett og kontrakter. Det er også sentralt her å skille mellom rettsregler og primært rettgrunnlag. En rettsregel er sluttresultatet man får når man bruker den juridiske metode for å tolke det primære rettsgrunnlaget ned til det som er "gjeldende rett", altså den konkrete virkningen det primære rettsgrunnlaget taler for når andre kilder har bidratt til tolkningsprosessen. For å forenkle det mer kan man eksemplifisere et primært rettsgrunnlag som en konkret paragraf, eksempelvis Straffeloven § 255, mens rettsregelen blir den virkningen Straffeloven § 255 får etter å blitt analysert og tolket gjennom den juridiske metode.

Den juridiske metodelære:

Som nevnt i avsnittet over er det primære rettsgrunnlaget avhengig av det som kalles for den juridiske metode for at en rettsregel skal bli anvendt på et aktuelt faktum (subsumsjon). Den juridiske metode gir prinsipper som rettsanvender kan eller skal bruke når man utfører lovtolkning. Metodelæren gir tre subkategorier av prinsipper, relevansprinsippene, vektprinsippene og slutningsprinsippene.

Disse tre prinsippene tar for seg tre sentrale aspekter av lovtolkning. Relevansprinsippene legger grunnlag for hvilket rettskilder som kan danne legitime argumenter i et gitt faktum. Vektprinsippene taler for hvordan rettskilder skal vektes når det oppstår konflikt og hvordan dette skal videre utføres. Til slutt taler slutningsprinsippene for hvordan en rettsanvender kan trekke ut legitime argumenter fra en rettskilde.

Legalitetsprinsippet og hjemmelskrav:

Den aktuelle dommen som her skal analyseres finner sted på strafferettens område. Av den grunn vil det stilles en serie strengere krav enn hva vi eksempelvis finner i erstatningsretten eller kontraktsretten, da i henhold til legalitetsprinsippet og hjemmelskravene.

Legalitetsprinsippet er kort det prinsippet som skiller autoritative rettskilder (lov) fra andre kilder. Prinsippet går ut på at kildene, for å anses som legitime, må være utstedt av lovgiver

(Stortinget). Dette er særlig aktuelt på strafferettens område hvor legalitetsprinsippet gir uttrykk for at rettsregler som innskrenker en borgers friheter må være sanksjonert av lovgiver, samt ha hjemmel i lov.

Dette hjemmelskravet nevnt i forrige avsnitt er av en særlig karakter i strafferetten. Det særlige hjemmelskravet sier at den aktuelle straffehandlingen MÅ være sanksjonert av en autoritativ tekst, hvorav kun Grunnlov, lov eller forskrift med hjemmel i lov gjøres gjeldende. Det særlige hjemmelskravet, og legalitetsprinsippet likeså, legger derfor ned prinsippet om at straff kun kan gis hvis det fremkommer tydelig av lovtekst. Dette siste skjerper derfor adgangen til utvidende tolkning og direkte "forbyr" en analogisk anvendelse av lovtekst. Legalitetsprinsippet kan også fungere som et tolkningsprinsipp, hvor prinsippet sier at desto strengere sanksjon som en tiltalt står i risiko for, desto strengere klarhetskrav er det til lovteksten som tiltalte kan dømmes etter.

Tolkningsalternativer:

Innenfor juridisk metodelære vil det være fire forskjellige tolkningsalternativer en rettsanvender kan komme frem til. Dette er henholdsvis presiserende, bokstavelig, utvidende og antitetisk (analogisk) tolkning.

Presiserende tolkning er når rettsanvender tolker en paragraf eller lovtekst mer snevert enn det som den naturlige ordlyden skulle ansi. Bokstavelig tolkning er når rettsanvender tolker teksten "på ordet" og hverken utvider eller innsnevrer lovtekstens virkeområde. Utvidende er det motsatte av presiserende, hvor rettsanvender tolker en lovtekst til å omfatte flere områder enn det ordlyden skulle tilsi.

En antitetisk tolkning er, sagt på en litt forenklet måte, når rettsanvender tolker lovteksten til å omfatte vilkår som helt klart ligger utenfor den naturlige ordlyden. Dette kalles også for analogisk anvendelse av lovtekst og er en form for anvendelse av ulovfestet rett. På en forenklet måte vil en rettsanvender ved antitetisk tolkning måtte omskrevet lovteksten for å gi den ønskede rettsvirkningen medhold. Innenfor analogisk anvendelse har man tre forskjellige metoder, enkeltanalogi (hvor kun en lovtekst er involvert), induksjonsanalogi (hvor flere lovtekster bidrar til å skape en rettsregel) og regeldannelse uten analogisk anvendelse (hvor ingen konkret lovtekst er involvert og tolkningen må basere seg på andre rettskilder).

2. Hoveddel

2.1. Analyse av Underslagsdommen:

2.1.1. Primært rettsgrunnlag og ordlydstolkning:

Som allerede nevnt i punkt 1.2 er dommens primære rettsgrunnlag Straffeloven § 255 første straffealternativ. Lovteksten til Straffelov § 255 første ledd er gjengitt nedenfor;

"For underslag straffes den som i hensikt derved å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning rettsstridig avhender, pantsetter, forbruker eller på annen måte tilegner seg en løsøregjenstand som han besitter, men som helt eller delvis tilhører en annen, eller rettsstridig forføyer over penger han har innfordret for en annen eller som på annen måte er betrodd ham."

Den juridiske metode må her bli brukt på det primære rettsgrunnlaget for å analysere seg frem til den ønskede rettsregelen. Dette gjøres ved å først analysere lovteksten sin naturlige ordlyd. Den naturlige ordlyden er en sentral del av den juridiske metoden og har sin "legitimitet" i forutberegnelighetshensynet. Når en lovtekst tolkes slik en person uten juridisk utdanning ville tolket teksten bidrar dette til å gi den aktuelle personen en forventning til hvilket lover han skal dømmes under. For å ivareta rettssikkerheten er jussen avhengig av at lekmenn skal kunne selv forstå hvorfor de blir dømt etter den aktuelle lovteksten, dette for å forhindre vilkårlig maktmisbruk og ivareta rettens forutberegnelighet. I tilfeller hvor lovteksten inneholder faguttrykk skal disse tolkes i henhold til begrepets definisjon, men det generelle prinsippet er at all lovtekst skal tolkes jamfør sin naturlige ordlyd.

Videre skal også all autoritativ lovtekst fintolkes. Det skal med andre ord tas hensyn til hvert enkelt ord og dens betydning når man skal utarbeide en rettsregel fra lovtekst. Dette i motsetning til Høyesterettspraksis, juridisk teori og forvaltningspraksis m.m. Årsaken til dette ligger både i tekstmengden som følger av de andre ikke-autoritative tekstene samt at andre rettskilder og rettsanvendere ikke nødvendigvis omtaler de aktuelle områdene med like dyptgående språk som autoritative tekster gjør. Det er heller budskapet i teksten som spiller rolle for ikke- autoritative tekster, mens for lovtekst spiller fintolkningen en stor rolle.

I Underslagsdommen velger Dommer Indreberg i avsnitt 16 å analysere den naturlige ordlydstolkningen til begrepet "tilhører en annen" ved å konkludere med at alminnelig språkbruk ikke taler for at feilsent pengesum ikke tilhører kontoinnholderen. Videre konkretiserer også Indreberg at h*n er enig i lagmannsrettens påpekninger om at "eiendomsrett" ikke er et entydig begrep. Indreberg påpeker kun h*n's syn på det faktum at ordlyden strider med alminnelig språkbruk, men utdyper ikke dette videre.

Legalitetsprinsippet og det særlige hjemmelskravet presentert i punkt 1.3. legger grunnlag for en streng tolkning av ordlyden til lovtekster innenfor strafferetten. I den foreliggende saken velger Dommer Indreberg å unnlate videre drøftelse av hvorfor h*n mener dette strider med alminnelig språkbruk. Dette viser at Indreberg anser lovteksten som adekvat utformet og anser subsidiære rettskilder av mer relevant enn drøftelse av sitt syn på spåktolkningen. Dette kan også på den andre siden være kritikkverdig av Indreberg, sett hvilket krav som det særlige hjemmelskravet setter innenfor strafferetten, og at innskrenkning av borgers frihet skal fremkomme klart og tydelig av lovtekst. Det ville vært av betydelig tyngde for domsresonnementet å utvide drøftelsen av ordlydstolkningen, sett hvor sentralt dette er for den juridiske metodelæren.

2.1.2. Fravær av forarbeid, hva har dette å si?

I henhold til den juridiske metodelære stiller lovens forarbeid, og eventuelle etterarbeid, seg sentrale i enhver lovtolkningsprosess. Vektingen av lovens forarbeid har sitt grunnlag i lovgiverviljen og den demokratiske forankringen som Stortinget representerer. Det er et sentralt prinsipp i Norsk metodelære at lovtekster holdes begrenset i sin utforming og at forarbeidene skal fungere som utdypende kilder og henvisninger under en tolkningsprosess, dette fordi lovgiver kan enklere formulere sine meninger, oppfatninger og hensyn i slike dokumenter enn ved en kort og begrenset lovtekst. For å ivareta den demokratiske legitimiteten blir derfor lovforarbeid sett på som legitime rettskilder og har relevans i enhver lovtolkning der hvor lovforarbeid gir aktuelt bidrag.

Det skal videre også trekkes inn at vektingen av forarbeid avhenger direkte av hvor i "prosessen" forarbeidet finner sted. Et generelt vektprinsipp er at jo nærmere selve loven forarbeidet er i prosessen, jo større autoritet har de argumentene som blir utledet fra teksten. Eksempelvis vil en NOU (Norges Offentlige Utvalg) ha lavere autoritet enn en Ot.prp (Odelstingsproposisjon) siden en NOU er utarbeidet av et fagkyndig utvalg, mens en Ot.prp er utarbeidet av en politisk komitee. Skulle en NOU hatt like stor autoritet som en Ot.prp ville prinsippet om demokratisk forankring blitt svekket på bekostning av nært teknokratiske styringselementer (at staten styres av fagkyndige og ikke demokratisk valgte).

Ser vi så til Underslagsdommen kan man legge merke til at drøftelse av straffelovens forarbeider er fraværende. Årsaken bak dette legger opp til en del synsing om intensjonen til Dommer Indreberg, men kan være som følge av at forarbeidene ikke sier noe direkte om det aktuelle faktum. Det er flere prinsipper innenfor metodelæren som kan brukes som forklaring på hvorfor forarbeid er fraværende i Indrebergs resonnement, spesielt lovens alder. I de tilfellene hvor lovens forarbeid er såpass gammelt som tilfellet her vil prejudikat og Høyesterettspraksis være langt mer relevant for faktum. Den alminnelige rettsoppfatningen (en samlebetegnelse på hvordan borgerne oppfatter regelverket og jussen) endrer seg over tid og går som regel i takt med den generelle samfunnsutviklingen. Indrebergs fravær av drøftelse om forarbeidene kan tale for at h*n anser forarbeidene til å være "ute av takt" med det som er rettsoppfatningen i 2008 og av den grunn legger særlig mer vekt på Høyesterettspraksis.

Sett hvor essensielt forarbeid er innenfor den norske juridiske metoden er det kritikkverdig av Indreberg å ikke nevne disse kildene, men avgjørelsen legger likeså til grunn hvordan dommen skal tolke vektingen av forarbeidene i dette tilfellet.

2.1.3. Høyesteretts-praksis og prejudikat:

En annen sentral rettskilde som skal ilegges særdeles stor vekt ved lovtolkning er høyesteretts-praksis og prejudikater. Norges Høyesterett innehar lovgivende autoritet på bakgrunn av Grunnlovens § 88 hvor det sies at "Høyesterett dømmer i siste instans". Et generelt slutningsprinsipp innenfor den norske metodelæren er at prejudikater er nesten ufravikelige og kan kun fravikes om det foreligger tungtveiende rettskildemessige grunner for dette. Videre ligger autoriteten til Høyesteretts-praksis forankret i forutberegnelighetsprinsippet og prinsippet om rettsenhet. Høyesteretts hovedoppgave er å oppklare tilfeller hvor lovteksten er fler- eller tvetydig slik at underrettene kan samles om en felles forståelse av hvordan en gitt lovt tekst skal tolkes. Siden Norge ikke er noen føderasjon og alle lovene kommer fra en nasjonalsamling (prinsippet om at alle skal dømmes likt) gir dette en samlende effekt ovenfor lovverket. Høyesterett fungerer også som en juridisk vakthund på Stortinget og sørger for at ingen lov går på ajur med Grunnloven, men dette kommer ikke til å bli drøftet videre.

Innenfor Høyesteretts prejudikater er det sentralt å trekke frem to latinske begreper, *ratio decidendi* og *obiter dictum*. En *ratio decidendi* uttalelse skal ha direkte påvirkning for det aktuelle domsresultatet Høyesterett diskuterer og fungerer med direkte prejudikat-virkning for andre rettsanvendere. Et *obiter dicta* er en uttalelse fra Høyesterett uten direkte påvirkning på domsresultatet og gir av den grunn ikke direkte prejudikat-virkning, men fungerer som et tolkningsbidrag i senere saker. For å finne skillet mellom hvilket type uttalelse et høyesteretts-sitat er må man tolke seg frem, med mindre Høyesterett har eksplisitt nevnt at uttalelsen har prejudikat virkning.

I Underslags-dommen ser vi tydelig hvordan Dommer Indreberg vektlegger tidligere Høyesterettsdommer. I avsnitt 9-17 vektlegger Indreberg to tidligere avsagte dommer hvor fokuset har vært underslag, henholdsvis Rt-1997-1760 (heretter kalt entreprenør-dommen) og Rt-2003-1243 (heretter kalt tastefeil-dommen). I avsnitt 10 påpeker Indreberg hvordan disse to dommene begge ble avsagt under dissens og med ulikt resultat.

Etter å ha formidlet kort hva det aktuelle faktumet var i de to dommene går Indreberg over til å konkludere med at tastefeil-dommen deler klare likhetstrekk med saksforholdet i underslagsdommen. Indreberg går med dette vekk fra entreprenør- dommens grunnet at denne dommen omfattet "regulært mislighold av en sivilrettslig pengeforpliktelse" heller enn underslag. Her ser vi hvordan anvendelse av Høyesteretts-praksis er avhengig av fellestrekk mellom den foreliggende dommen og den dommen prejudikatet kommer fra.

Indreberg fortsetter så i avsnitt 14 å legge frem de anførslene som forsvareren i tastefeil-dommen la til grunn for at vilkåret i straffeloven § 255 ikke var tilfredstilt. Høyesterett dømte i tastefeil-dommen mot anførslene til forsvarer og Indreberg fortsetter med å påpeke hvordan det må foreligge "tungtveiende grunner" for at dette prejudikatet ikke skal anvendes, noe h*n avkrefter i avsnitt 16.

Her ser vi tydelig bruk av de rettskildeprinsippene som fremkommer av den juridiske metodelæren. Når Indreberg avviser hvorvidt det foreligger tungtveiende grunner for eventuell fravikelse av tastefeil-dommens prejudikat er dette sterkt forenelig med de prinsippene som ligger bak prejudikat, spesielt forutberegnelighet. Årsaken til dette er at en slik "stadfestelse" av prejudikatet fra tastefeil-dommen gir den ny autoritet og underrettene må da etterkomme dette, noe som gjør at videre tvister i henhold til underslag vil bli enklere å forutsi.

2.1.4. EMK (Europeiske MenneskerettighetsKonvensjonen):

I avsnitt 18 redgjør Indreberg om EMK artikkel 7 sitt klarhetskrav, som her kan likestilles med det strafferettslige legalitetsprinsippet. Kort går EMK artikkel 7 sitt klarhetskrav ut på at lovteksten skal gi ettertrykkelig henvisning til hvilket straffehandlinger som straffes og at dette skal forekomme klart i lovteksten, på lik linje med det strafferettslige legalitetsprinsippet drøfter i punkt 1.3.

Et sentralt prinsipp innenfor vekting er presumsjonsprinsippet, som sier at norsk lov skal så godt det lar seg gjøre etterkomme Norges folkerettslige forpliktelser, noe som i dette tilfellet menes med EMK. Dette prinsippet sier også at i en lovtolkningsprosess skal norsk lov tolkes harmoniserende mot slike forpliktelser og kan om så tilsidesettes til fordel for slike forpliktelser, dette med unntak av Grunnloven selvsagt.

I underslagsdommen avsnitt 18 refererer Indreberg til en dom fra Den Europeiske Menneskerettsdomstolen (EMD) Kokkinakis v. Hellas (EMD-1988-14307) og påpeker hvordan denne dommen setter prejudikat for hvordan EMK artikkel 7 skal tolkes. Her mener Indreberg at dommen gir uttrykk for at vilkår i strafferetten er tilfredstilt når dette fremkommer av en lovtolkning med grobunn i rettspraksis. Indreberg bruker så dette til å argumentere for at tastelås-dommen fjernet den usikkerheten som entreprenør-dommen skapte. Videre konkluderer Indreberg med at dette viser hvordan h*n's konklusjon i underslagsdommen ikke bryter med EMK artikkel 7.

Dette er i tro mot presumsjonsprinsippet om at norsk lov skal tolkes i harmonisering med våre folkerettslige forpliktelser, og det faktum at Indreberg drøfter dette avfeier eventuell usikkerhet som kunne oppstått som følge av artikkel 7 og klarhetskravet i EMK. Her viser også Indreberg hvordan prejudikatet fra tastefeil-dommen overkjører entreprenør-dommens tidligere prejudikat, noe som skaper forutberegnelighet ved å fjerne usikkerhet til hvordan entreprenør-dommen eventuelt skulle blitt tolket.

2.1.5. Reelle hensyn og juridisk teori:

Sentrale uskrevne rettskilder er av typen reelle hensyn. Reelle hensyn har sin autoritet ved rettssikkerhet og rimelighetsbetraktninger. Et av prinsippene til Norsk rett, og dermed også norsk metodelære, er at retten skal søke etter rimelig utøvelse av rettsanvendere. Dette er et noe vagt begrep som trenger tydeligere forklaring.

Norsk juridisk metodelære er inneforstått med at de tilfellene som jussen skal anvendes på varierer sterkt og er i mange tilfeller avhengig av skjønn. Som nevnt tidligere (punkt 1.3.) er norske lovtekster henholdsvis korte i fatning, dette for å åpne for størst mulig anvendbarhet og stor, men forsvarlig utøvelse av skjønn. Det er her reelle hensyn kommer inn og domstolen kan ta disse til anvendelse for å best mulig kunne anvende en aktuell lovtekst på faktum samtidig som man etterkommer lovgiverviljen som er nedfelt i lovtekst og forarbeid.

For å konkretisere reelle hensyn enda mer er det sentralt å se på de tre formene for reelle hensyn vi har i Norsk metodelære. Det første er alminnelige rettslige reelle hensyn. Dette er hensyn som er universelt for alle faktum og alle lovanvendelser, og som gjør seg gjeldende uavhengig av hvordan faktumet i saken foreligger. Eksempel på disse hensynene kan være retts tekniske hensyn, prosessøkonomiske hensyn og forutberegnelighetsprinsippet. Disse benyttes for å skape generelle krav til de anførselene domstolen skal ta hensyn til når de skal utøve skjønn.

De andre sentrale reelle hensynene er de saksspesifikke hensynene (også kalt kvalifiserte reelle hensyn). Dette er hensyn som gjør seg gjeldene på en aktuell sak/faktum og varierer adskillelig ut fra hvilken sak det anvendes på. Den tredje typen reelle hensyn er alminnelige rimelighetsbetraktninger, hvis fokus er å sørge for at de avgjørelsene som tas av domstolene er å anse som "rimelige". Om flere domsslutninger blir å anse som urimelig vil dette kunne gå på bekostning av den alminnelige rettsoppfatningen og dermed svekke befolkningens tillit til domstolene. Her fungerer disse hensynene som en motvekt mot dette.

I underslagsdommen avsnitt 20 trekker Indreberg frem de reelle hensyn som forsvareren av tiltalte har anført, da med fokus på hvordan underslagsbestemmelsen ikke bør utstrekkes til å omfatte tilfeller som dette fordi det ikke fremkommer karakter av tillitsbrudd. Disse hensynene er av typen saksspesifikke hensyn, siden det direkte omhandler underslagsbestemmelse og tillitsbrudd, noe som er sentralt i slike tvister. Her trekker også forsvarer inn Dansk rett for å underbygge sin påstand, noe som er et eksempel på at "fremmedrett" kan brukes som tolkningsbidrag.

Dommer Indreberg avviser disse reelle hensynene ved å referere videre til juridisk teori og legger dette til grunn for at tillitsforhold ikke skal oppstilles som et krav for domfellelse. Her har Indreberg vektet reelle hensyn opp mot juridisk teori og kommet til den konklusjonen at

juridisk teori skal ha større autoritet i dette tilfellet her enn de reelle hensyn som forsvarer anfører. Juridisk teori får sin autoritet fra argumentasjonen som forfatteren bruker for å presentere et adekvat svar på en problemstilling eller på et fagfelt. Her har Indreberg ansett Andenæs (forfatter av "Spesiell strafferett og formueforbrytelse") som bedre argumentert enn reelle hensynene og tillegger den litteraturen dermed vekt.

Juridisk litteratur gir uttrykk for forutberegneligheten og rettsenhet ved at slik litteratur bidrar til å stadfeste en forfatters oppfatning på et gitt juridisk fagfelt. Når Høyesterett da anerkjenner denne litteraturen som tungtveiende bidrar dette til å styrke det aktuelle litterære verkets posisjon i det juridiske fagfeltet samt å sørge for at den oppfatningen som er inneforstått i det juridiske fagmiljøet også bringes inn som prejudikat i Høyesterettsavgjørelser og skaper dermed en klar oppfatning om hvor den "juridiske skoen trykker".

2.2. Tolkningsresultat?

Som beskrevet i punkt 1.3 eksisterer det fire former for potensielle lovtolkningsresultater, hvorav tre av de er anvendbare innenfor strafferetten (antitetisk går dermed ut).

Lovtolkningen som Høyesterett her har kommet frem til er av den bokstavelige typen. Årsaken til dette fremkommer tydeligst frem i avsnitt 17. Her stilte Dommer Indreberg seg sterkt på at lovteksten ikke skal skille mellom pengebud og overføring til bankkonto ikke skal behandles forskjellig og at mottakeren av den grunn ikke vil bli eier av disse pengene. I lovteksten brukes ordene "som helt eller delvis tilhører en annen" til å beskrive hvilket type gjenstander som faller inn under lovteksten. Dommer Indreberg ser på denne passusen og tolker den bokstavelig, ved å benytte alminnelig språkbruk for å argumentere seg frem til rettsregelen.

Årsaken bak at dette ikke er en utvidende tolkning ligger i Indreberg's tolkning av den naturlige ordlyden. Det kommer klart frem i avsnitt 17 at Indreberg mener disse to tilfellene (tastefeil-dommen og underslagsdommen) ikke skal behandles på forskjellige måter og at dette understreker hvordan mottakeren ikke blir eier av pengene ved feilaktig overlevering. Det foreligger særdeles få forskjeller på pengebud og overføring mellom bankkontoer, noe Indreberg bemerker seg i avsnitt 17. Resultatet av å få penger via pengebud og det å få penger via en bankoverføring er i bunn og grunn det samme, forskjellen er kun i metoden. En utvidende tolkning er avhengig av at man strekker på ordlydstolkningen, noe som her ikke er tilfellet. Indreberg stadfester heller ordlydstolkningen, noe som taler for en bokstavelig.

Ei heller er det en presiserende tolkning siden lovteksten her ikke inskrenkes fra sin naturlige ordlyd. Om en slik domsslutning hadde ført til at paragrafen i straffeloven hadde fått et mindre omfang ville dette vært en presiserende tolkning. Resultatet av domsavsigelsen her er på den andre siden at paragrafen i straffeloven blir tolket til å også anvendes på tilfeller hvor det forekommer bankoverføring og der det forekommer pengebud. Intensjonen til Dommer Indreberg er å oppklare hva lovteksten faktisk uttrykker og dette gjøres gjennom en bokstavelig tolkning, siden hverken en presiserende eller utvidende direkte oppklarer lovteksten, men heller utvider eller innskrenker dens anvendelse.